

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

โชติมา ดีพลพันธ์*, แสงแข บุญศิริ**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมในชุมชนบ้านไผ่หูช้าง 2) เพื่อประเมินศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณได้ศึกษากับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าเยี่ยมชมชุมชนบ้านไผ่หูช้าง จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน โดยใช้สถิติ T-Test และ One-way ANOVA และทำการศึกษาระดับความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้วยการวิเคราะห์ความสำคัญและประสิทธิภาพ (Important Performance Analysis: IPA) เพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหาผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 25 คน คือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ ชาวบ้านในชุมชนบ้านไผ่หูช้าง และเจ้าหน้าที่ภาครัฐท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมบริหารจัดการในพื้นที่ชุมชน สัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับศักยภาพของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบองค์รวมตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวทั้ง 6 ด้าน ใช้การวิเคราะห์แก่นสาระเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล และประเมินการจัดการในด้านต่าง ๆ ตามเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคาดหวังโดยรวมทุกด้านขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเป็นรายด้านโดยเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยว และด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านที่พักแรม และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นด้านที่มีค่าระดับการรับรู้ต่ำสุด และอยู่ใน Quadrants A (Concentrate here) ซึ่งถือเป็นจุดอ่อนของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง ที่ต้องให้ความสำคัญและหาวิธีการในการแก้ไขปรับปรุงในด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยเร่งด่วนและผลการศึกษาเชิงคุณภาพด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนมีความเห็นตรงกันว่ากิจกรรมที่จัดไว้สำหรับนักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเท่าที่ควรจึงจำเป็นต้องหาแนวแก้ไข ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง ทั้ง 6 ด้านตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, การท่องเที่ยวโดยชุมชน, บ้านไผ่หูช้าง

* นักศึกษาหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและบริการแบบบูรณาการ คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและบริการแบบบูรณาการ คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Corresponding author, email: chotima.dee@stu.nida.ac.th, Tel. 082-814-9793

Received : June 13, 2022; Revised : August 2, 2022; Accepted : August 9, 2022

A Development for Community Based Tourism Management Approach: Case Study of Ban Phai Hu Chang Community, Banglen, Nakhonpathom

Chotima Deeponpun*, Sangkae Punyasiri**

Abstract

The objectives of the research entitled “A Development for Community Based Tourism Management approach: Case study of Ban Phai Hu Chang Community, Banglen, Nakhonpathom”, 1) to study tourists’ demographic characteristics that affect the tourist’s expectations and perceptions in Ban Phai Hu Chang Community, 2) to assess the potential of community-based Tourism Management at Ban Phai Hu Chang, 3) to propose guidelines for the development of community-based tourism in Ban Phai Hu Chang community. A mixed research method was used into this study. The quantitative study was conducted with Thai tourists visiting Ban Phai Hu Chang community. Using questionnaire as a research tool for data collection from 400 tourists. The data were analyzed by descriptive statistics included frequency, percentage, mean and standard deviation and T-test, One-way ANOVA. The level of tourists' expectations and perceptions of tourists according to the 6As tourism components was studied and the data were analyzed by the technique of Importance Performance Analysis (IPA). For the completeness of the content, the researcher also conducted a qualitative study by using an in-depth Interview with the local community groups who involved in CBT and local government officials who involved in tourist facilities and community tourism development plans in accordance to the potential of tourism management in Ban Phai Hu Chang community with 6As Theory, analyzed by Thematic Analysis and management in various fields according to the criteria for the development of community-based tourism in Thailand.

The results of the study found that the overall level of expectation appeared the highest level. For the perception, it was found that the overall level of perception appeared the high level. When this was considered and put in order from high to low, a high level were Attraction and Ancillary services. Most were 4 dimensions which were at a moderate level respectively as follows: Amenities, Accessibilities, Accommodation and Activities. Quadrant A (Concentrate Here) consists of Activities. This component should be immediately considered for enhancing perceived on tourism destination in Ban Phai Hu Chang Community. Finding of this study could be analyzed to guidelines and development in 6 approaches according to tourism components.

Keywords : Community based tourism, Potentiality development approach, Ban Phai Hu Chang

* Master Student, Graduate School of Tourism Management, National Institute of Development Administration

** Professor, Graduate School of Tourism Management, National Institute of Development Administration
Corresponding author, email: chotima.dee@stu.nida.ac.th, Tel. 082-814-9793

Received : June 13, 2022; **Revised :** August 2, 2022; **Accepted :** August 9, 2022

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

จากแนวโน้มและสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ขยายตัวขึ้นในทุกภูมิภาคของประเทศ จากกระแส “รักท้องถิ่น” ในปี 2561 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561) ระบุใน TAT Review Magazine ว่าจากกระแสดังกล่าวทำให้แต่ละชุมชนมีความตื่นตัวในการนำเสนออัตลักษณ์และเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นในหลากหลายรูปแบบในการดึงดูดนักท่องเที่ยวที่แสวงหาสินค้าและบริการเฉพาะถิ่น ทั้งในด้านอาหารและผลิตภัณฑ์ชุมชน และยังได้รับความสนใจจากหลายภาคส่วน อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทย ในปี 2562 ยังคงเป็นไปในทิศทางเดียวกับปี 2561 ที่ผ่านมา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562) อ้างถึงรายงานแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทย สรุปแผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำปี 2562 ระบุว่า ภาวะเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งความถี่ในการท่องเที่ยวในรอบปีและระยะทาง ขณะที่จุดหมายปลายทาง ขึ้นอยู่กับกระแสสังคมในแต่ละช่วงเวลา โดยมีสื่อสังคมออนไลน์ เป็นพลังขับเคลื่อนหลัก ซึ่งการท่องเที่ยวในวันธรรมดา และค่าใช้จ่ายเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวยังคงนำมาพิจารณาเป็นพิเศษในการเดินทางท่องเที่ยวแต่ละครั้ง ทั้งยังให้ความสำคัญกับอาหารการกินถือเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมองควบคู่กับการเดินทางท่องเที่ยวเสมอ มักนิยมตามหาร้านอาหารของกินในท้องถิ่นที่อยู่ในกระแส และสนใจทดลองอาหารพื้นเมือง รวมถึงการแสวงหาประสบการณ์ท่องเที่ยวที่แปลกใหม่

แนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยข้างต้น ถือเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมาก เห็นได้ชัดว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ และมีมุมมองว่าการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่การเดินทางเท่านั้น แต่เป็นการสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง ซึ่งหนึ่งในนั้นจะมีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่นอกจากต้องการแสวงหาอัตลักษณ์ในตัวเอง ยังแสวงหาเอกลักษณ์จากอัตลักษณ์ของพื้นที่นั้น ๆ ด้วย ทั้งยังมีทัศนคติที่ดีต่อการรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งมีความชื่นชอบในแก่นแท้ของวิถีชีวิตชุมชน ต้องการมีส่วนร่วมในการได้ลงมือสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ ผ่านกิจกรรมในชุมชนที่สร้างความยั่งยืนร่วมกับชุมชน ดังนั้นจะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความต้องการสร้างสรรค์คุณค่าจากสิ่งที่ตนเองมีเพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพมากขึ้น ทั้งนี้การเข้าถึงนักท่องเที่ยวสามารถทำได้โดยการใช้ช่องทางออนไลน์เป็นหลัก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้สื่อสารสนเทศในการค้นหาและรับข้อมูล ข่าวสาร และอื่น ๆ ประกอบกับชุมชนเริ่มค้นหาความเป็นตนเอง และผลักดันให้ไปสู่การสร้างเอกลักษณ์สนับสนุนให้ของดีประจำชุมชนมีชื่อเสียงด้วยแรงสนับสนุนจากหน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อยอดเพื่อให้ชุมชนสามารถดำเนินการจัดการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ตนเองได้ นอกจากนี้ยังต้องอาศัยผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเข้ามาเป็นกำลังเสริมในการช่วยพัฒนาชุมชน โดยมีสื่อกลางระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว คือการทดลองกิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยว พร้อมให้ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมต่อการพัฒนา (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) การท่องเที่ยวโดยชุมชนได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่ายและการขยายตัวทั่วประเทศ ในแต่ละชุมชนแต่ละภูมิภาคย่อมมีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

จังหวัดนครปฐม เป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีความเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์มาช้านาน ในบริบทของจังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร เป็นจังหวัดที่มีรากฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความรุ่งเรืองมากเนื่องจากเป็นราชธานีในสมัยทวารวดีจึงมีการอพยพของคนหลายชนชาติเข้ามาตั้งถิ่นฐานเป็นจำนวนมาก ซึ่งหนึ่งในนั้นคือคนไทยทรงดำอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลา 200 กว่าปี (โสภิตา ถาวร และสมทรง บุรุษพัฒน์, 2561) จังหวัดนครปฐมให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในแต่ละพื้นที่ (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดนครปฐม, 2561) โดยการส่งเสริมและสนับสนุนในการขับเคลื่อนโครงการชุมชนท่องเที่ยววันวิถี ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ในการสนับสนุนส่งเสริมในการยกระดับผลิตภัณฑ์ของชุมชน และพัฒนาช่องทางการตลาดในการจัดจำหน่ายให้มีความหลากหลาย

ตลอดจนการนำเอาผลิตภัณฑ์ชุมชนเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ด้วยการนำเอาเอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น อัตลักษณ์วิถีชีวิต วัฒนธรรมของชุมชน และความคิดสร้างสรรค์มาช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในชุมชน นำไปสู่การสร้างและกระจายรายได้ภายในชุมชน ทั้งนี้ ชุมชนบ้านไผ่หูช้าง เป็นหนึ่งในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าว ในรูปแบบของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ที่ดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ความเป็นไทยทรงดำที่มีทุนทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นในหลายมิติ ประกอบด้วย วัฒนธรรมการแต่งกาย ภาษา (ภาษาไทดำ) ประเพณี วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการสืบทอดกันมาอย่างช้านาน

ความหลากหลายของมิติชุมชนข้างต้น จะเห็นได้ว่าชุมชนเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการท่องเที่ยว มีทุนทางวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น จึงเกิดการพัฒนาการจัดการเพื่อต่อยอดจากสิ่งที่ชุมชนมี โดยคนในชุมชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนเป็นหลักและผนวกกับการได้รับการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐมาช่วยพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวโดยชุมชนในบริบทพื้นที่บ้านไผ่หูช้าง ยังคงมีสิ่งที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขในการจัดการการท่องเที่ยวโดยรวมตลอดจนการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้และดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน

จากประเด็นปัญหาของการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ในการมุ่งศึกษาในการหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาถึงความพร้อมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ร่วมเห็นถึงศักยภาพของชุมชนเองและเห็นถึงมุมมองที่ได้จากการศึกษาถึงความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวชุมชน นำมาพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เป็นไปตามแนวโน้มความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยอยู่บนพื้นฐานความพอประมาณและคงไว้ซึ่งวิถีและเอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งต้องสร้างความตระหนักและการรับรู้ที่ดีในความเป็นวิถีชุมชนเพื่อที่จะได้รับการยอมรับจากนักท่องเที่ยวก่อนตัดสินใจที่จะเดินทางมาเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชนและได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ได้สร้างร่วมกับคนในชุมชน มากกว่าการใช้เส้นทางเพื่อผ่านทางเหมือนก่อนหน้านี้ ทั้งยังเป็นการพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวชุมชนในมิติต่าง ๆ ตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

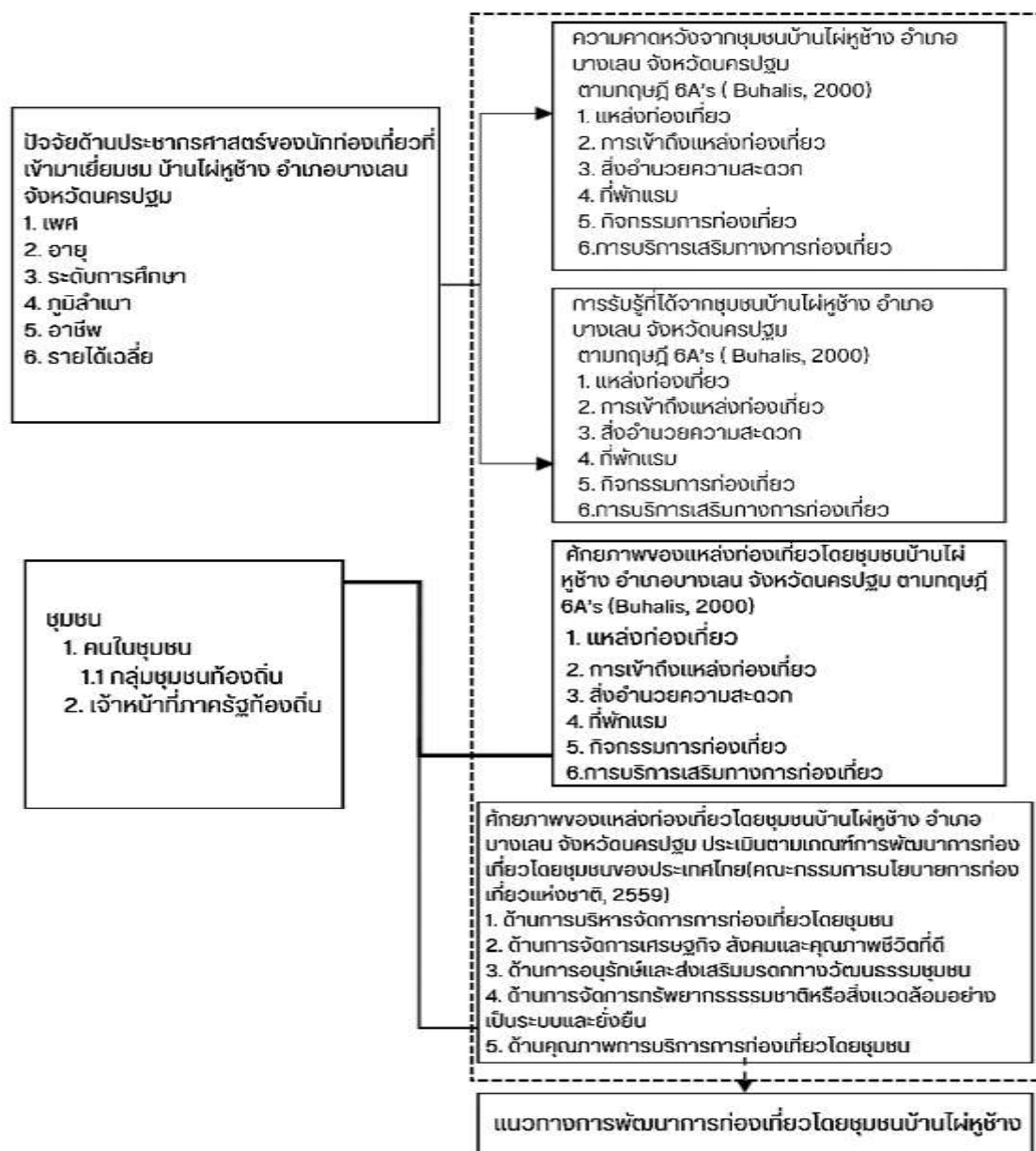
1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมในพื้นที่ชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อประเมินศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 6As (Buhalis, 2000) ครอบคลุม ทั้ง 6 ด้าน ของการจัดการการท่องเที่ยวโดยรวม อีกทั้งศึกษาถึงระดับความคาดหวังและระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านไผ่หูช้าง โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ความสำคัญและประสิทธิภาพ (Important performance analysis: IPA) ผนวกกับการสัมภาษณ์ชุมชนตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 6As และประเมินการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านไผ่หูช้าง ตามเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย มุ่งเน้นในการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ความคาดหวังและการรับรู้ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และศึกษาความคิดเห็นของชาวบ้านในชุมชนตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนด้วยเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย ทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้างโดยรวม ภายใต้กรอบแนวคิดในการวิจัยดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: โชติมา ดีพลพันธ์, 2564 (ปรับปรุงมาจาก พรศิริ บินนารา, 2555 และภาณุมาศ เกตุแก้ว, 2561)

การทบทวนวรรณกรรม

การท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community based tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมในชุมชนที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้ความสำคัญกับกิจกรรมของชุมชนบนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน แบบองค์รวม (Stone and Stone, 2011) การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น หากทำการเปรียบเทียบจะพบว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเน้นการดำเนินการจัดการที่มีเป้าหมายสูงสุดที่มุ่งผลประโยชน์ไปสู่คนในชุมชนและกลุ่มสมาชิกที่ก่อตั้งขึ้นในการดำเนินงานต่าง ๆ ของชุมชน ไม่ใช่แสวงหาผลกำไรเฉกเช่นธุรกิจอื่น ๆ และมีเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนไปสู่ความยั่งยืน โดยมีทุนทางวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน (Ruiz-Ballesteros, 2011) และยังเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อนุรักษ์วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นไม่แปรผันตามกาลเวลา การจัดการท่องเที่ยวอย่างสมดุลเพื่อให้ส่งผลแก่คุณประโยชน์ต่าง ๆ (เกิดชาย ช่วยบำรุง, 2552) และสามารถสร้างผลประโยชน์เชิงบวก อีกทั้งยังสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้แก่คนในชุมชนอย่างแท้จริง (Strydom, Mangope and Henama 2018)

ความคาดหวัง

ความคาดหวัง คือความรู้สึก ความคาดการณ์ ความต้องการ ความเชื่อ และทัศนคติเฉพาะบุคคลที่มีต่อการบริการทั้งในรูปแบบของรูปธรรมหรือนามธรรม โดยใช้การคาดการณ์จากประสบการณ์ในอดีตที่เคยได้รับและนำมาเป็นตัวชี้วัดในปัจจุบันและอนาคต (Zhitang, 2017) ซึ่งหากการบริการนั้นๆ เป็นตามที่คาดหวังเอาไว้ก็จะส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีและเกิดเป็นความพึงพอใจตามมา (สุเมธ เมฆ และแสงแข บุญศิริ, 2563) และเกิดเป็นความประทับใจต่อการบริการนั้น ๆ แต่หากการบริการนั้นไม่เป็นตามที่คาดการณ์เอาไว้ส่งผลในทางตรงกันข้าม จะเกิดเป็นความผิดหวัง ไม่พอใจต่อการบริการนั้น ๆ ทั้งนี้ความคาดหวังในความต้องการสิ่งต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของบุคคลนั้น ๆ (Parasuraman, Zeithaml and Berry, 1988) (อ้างถึงใน ทิพวรรณ บัวอินทร์ 2561)

การรับรู้

การรับรู้เป็นกระบวนการ โดยที่สิ่งเร้าต่าง ๆ มาจากสิ่งแวดล้อมที่ได้จัดสรรทางความคิดแล้วถูกแปลความหมายให้เป็นประสบการณ์ ผู้ที่เป็นผู้บริการทางด้านการท่องเที่ยวจำเป็นต้องคำนึงถึงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการรับรู้ของนักท่องเที่ยว เนื่องด้วยนักท่องเที่ยวจะรับรู้จากสิ่งเดียวกันแต่มีความเข้าใจที่ต่างกัน (Samovar, McDaniel, Porter and Roy, 2016) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางท่องเที่ยว ว่าการรับรู้จากประสบการณ์การท่องเที่ยวในอดีตมีผลในการตัดสินใจการท่องเที่ยวครั้งต่อไป ที่บุคคลจะใช้ประสบการณ์มาเปรียบเทียบกับจุดหมายปลายทางที่จะไปท่องเที่ยว (Sonmez and Graefe, 1998)

ในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำเป็นต้องสำรวจความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเพื่อประเมินความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว (พรศิริ บินนาราวี, 2555)

องค์ประกอบการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวมีการพัฒนาขึ้นเป็นอุตสาหกรรมจึงจำเป็นที่จะต้องมีการมีปัจจัยและองค์ประกอบหลายประการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นตามพัฒนาการของการท่องเที่ยวและเป็นปัจจัยต่าง ๆ ก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวและเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวนำมาใช้ตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ (สุไรดา กาซอ, 2561)

แนวคิดของ Dickman (1996) มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึง กิจกรรมการท่องเที่ยว ที่พักแรม และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

ในการศึกษาครั้งนี้นำข้อค้นพบมาสังเคราะห์และกำหนดเป็น 6 องค์ประกอบ ตามแนวคิดของ Buhalis (2000) ดังนี้ 1) แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติสร้าง ภายหลังได้มีการเข้าไปพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างร่วมกับจัดกิจกรรม 2) การเข้าถึง (Accessibility) หมายถึง ระบบการคมนาคม การเดินทาง สถานีขนส่ง ผู้โดยสารทั้งส่วนตัวและสาธารณะ รวมไปถึง ยานพาหนะสารบบนำทางที่เอื้อต่อการเดินทาง 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) หมายถึง ร้านอาหาร การจัดเลี้ยงอาหารแก่ผู้มาเยือนและการบริการการท่องเที่ยวที่ถูกจัดเตรียมโดยคนกลางระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน 4) ที่พัก (Accommodations) หมายถึง ที่พักที่คอยให้บริการนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมพื้นที่ 5) กิจกรรม (Activities) หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างที่นักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ และ 6) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) หมายถึง ธนาคาร ตู้กดเงินธนาคาร โรงพยาบาล ไปรษณีย์ จุดแวะพัก สถานีตำรวจ และโทรคมนาคม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ คือนักท่องเที่ยวชาวไทยอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ คือคนในชุมชนและกลุ่มชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนและเป็นประชาชนในชุมชนบ้านไผ่หูช้าง รวมถึงเจ้าหน้าที่ภาครัฐท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมบริหารจัดการในพื้นที่ชุมชน จัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เนื่องจากไม่ทราบจำนวนของนักท่องเที่ยวที่แน่นอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในส่วนนี้โดยใช้วิธีของ W.G. Cochran (1977) ซึ่งได้กำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ดังนั้นจากการคำนวณทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 385 ราย ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์ จึงได้สำรองเพิ่ม 15 คน จะได้เท่ากับจำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2564 ถึง 6 มีนาคม 2565

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนและเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจสามารถให้ข้อมูลในการศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านไผ่หูช้าง ตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 6As และประเมินตามเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้ง 5 ด้าน จำนวน 25 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) คนในชุมชนและกลุ่มชุมชนท้องถิ่น 2) เจ้าหน้าที่ภาครัฐท้องถิ่นที่มีหน้าที่บริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนบ้านไผ่หูช้าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยแบบสอบถามถูกสร้างขึ้นให้มีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี ในการศึกษานี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาถึงระดับความคาดหวังและการรับรู้ตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 6As แบ่งเป็นส่วนของข้อมูลพื้นฐานทาง

ประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวนั้น ข้อมูลเชิงพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ระดับความคาดหวังและการรับรู้ และข้อเสนอแนะ โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่ามี 5 ระดับ ทั้งนี้แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) พบว่าทุกข้อคำถามมีค่ามากกว่า 0.5 แสดงว่าแบบสอบถามที่จะใช้สำหรับการวิจัยที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีความถูกต้องของเนื้อหา และทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และนำผลที่ได้จากการทดลองไปคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (AI-Coefficient) ของ Cronbach มีค่า Reliability เท่ากับ 0.97 แสดงว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความเที่ยงในระดับที่เชื่อถือได้ (กลายาวนิชัยบัญชา, 2546) ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนต่อไป และเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ คือการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การตรวจสอบเครื่องมือแบบสามเส้าเพื่อเป็นแนวทางสำหรับยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลการศึกษาในครั้งนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (เลขจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ ECNIDA 2021/0147)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 จัดทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม จากคณะกรรมการจัดการการท่องเที่ยวสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลในพื้นที่และเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ไปยังพื้นที่ชุมชนก่อนดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ชุมชนบ้านไผ่หูช้าง

1.2 ขอความอนุเคราะห์จากพื้นที่ชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด

1.3 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

2. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 จัดทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการขอสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จากคณะกรรมการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลในพื้นที่และเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ไปยังพื้นที่ชุมชนก่อนดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ชุมชนบ้านไผ่หูช้าง

2.2 ขอความอนุเคราะห์ในการเข้าสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ในพื้นที่ชุมชนบ้านไผ่หูช้าง สำหรับชาวบ้านในชุมชน กลุ่มชุมชนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ถึงศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านไผ่หูช้าง ตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 6As และประเมินตามเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้ง 5 ด้าน โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ จากนั้นทำการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการ บันทึกคำซ้ำ คำที่ความหมายคล้ายกัน จนได้ข้อมูลไม่มีความแตกต่างจากเดิม หรือเกิดการอิ่มตัวของข้อมูล

2.3 หลังจากกระบวนการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลแล้วเสร็จ ผู้สัมภาษณ์ยืนยันความถูกต้องของข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรวจสอบข้อมูลที่ไม่ต้องการให้เปิดเผย

2.4 นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกก่อนนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistical analysis) โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาถ่วงน้ำหนักเพื่อจัดอันดับความสำคัญของข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแปลความหมายตามเกณฑ์เป็นรายชื่อ ตามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert's scale) และการหาความแตกต่าง (Gap analysis) จากการเปรียบเทียบระหว่างระดับความคาดหวังและการรับรู้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง ด้วยการวิเคราะห์การแจกแจง (T-Test) และผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิเคราะห์ Important-performance analysis (IPA) เพื่อประเมินศักยภาพของการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic analysis) ในการตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์ภายในของข้อมูล มุ่งเน้นการหาความหมายที่ได้จากชุดข้อมูลจับกลุ่มคำซ้ำหรือคำที่มีความหมายเหมือนกัน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ความเข้าใจและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง (สุภาพร อรรถพิณ และนันทา ศรีธรรมศักดิ์, 2560) ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียด ทำการถอดเทปบันทึกเสียง และพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการจดบันทึกในหัวข้อต่าง ๆ เพื่อหาความหมายและสร้างความชัดเจน จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ด้วยการกำหนดรหัสและนำแก่นสาระที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูล และทำดัชนีข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่ได้จากผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านไผ่หูช้าง จำนวน 25 คน จากนั้นทำการตีความ วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลข้อมูลที่นำเอาข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่น ๆ มาทำการสังเคราะห์ในการอภิปรายผลโดยปราศจากอคติส่วนตัว

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม สามารถแสดงผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางประชากรศาสตร์ พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังชุมชนบ้านไผ่หูช้าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 69.75 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 โดยส่วนมากมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 62.25 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 52.75 ประกอบอาชีพค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 15,001-20,000 บาท จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.25 จากการศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อความคาดหวังของนักท่องเที่ยว พบว่า 1) เพศของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีความคาดหวังต่อด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน 2) อายุของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีความคาดหวังต่อด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างกัน 3) ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีความ

คาดหวังต่อด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน 4) ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีความคาดหวังต่อด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พักแรม และด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน 5) อาชีพของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีความคาดหวังต่อด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านที่พักแรมและด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน และ 6) รายได้เฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีความคาดหวังต่อด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกัน ส่วนการศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยว พบว่า 1) เพศของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีการรับรู้ต่อด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน 2) อายุของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีการรับรู้ต่อด้านแหล่งท่องเที่ยว ในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างกัน 3) ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีการรับรู้ต่อด้านแหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกัน 4) ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีการรับรู้ต่อด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน 5) อาชีพของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีการรับรู้ต่อด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างกัน และ 6) รายได้เฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีการรับรู้ต่อด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จากการวิเคราะห์หาความแตกต่าง (Gab analysis) โดยเปรียบเทียบจากระดับความคาดหวังและการรับรู้ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ Important – Performance Analysis (IPA) มีรายละเอียดดังนี้

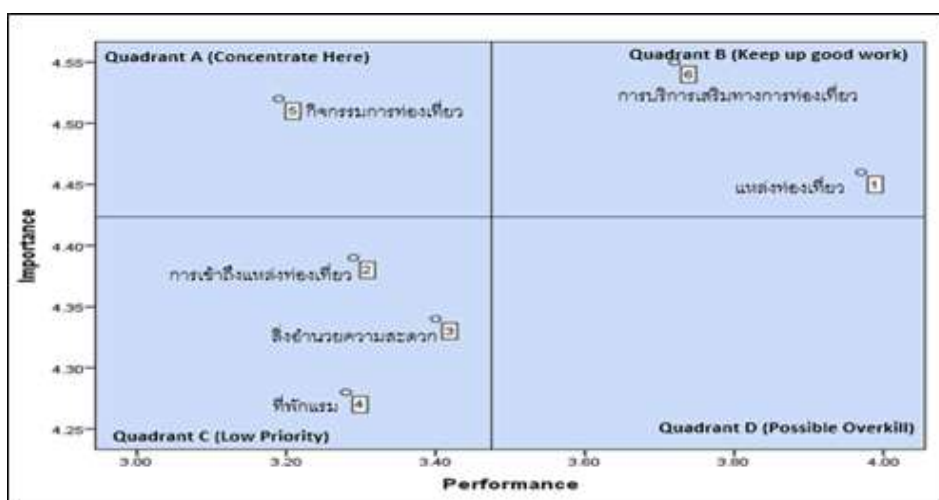
ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและระดับการรับรู้ต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวโดยรวม

องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว	ความคาดหวัง			การรับรู้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. แหล่งท่องเที่ยว	4.46	0.530	มากที่สุด	3.97	0.695	มาก
2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.39	0.621	มากที่สุด	3.29	0.719	ปานกลาง
3. สิ่งอำนวยความสะดวก	4.34	0.725	มากที่สุด	3.40	0.752	ปานกลาง
4. ที่พักแรม	4.28	0.729	มากที่สุด	3.28	0.954	ปานกลาง
5. กิจกรรมการท่องเที่ยว	4.52	0.588	มากที่สุด	3.19	0.860	ปานกลาง
6. การบริการเสริมทางการท่องเที่ยว	4.55	0.610	มากที่สุด	3.72	0.837	มาก
รวม	4.42	0.330	มากที่สุด	3.47	0.350	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ระดับความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เมื่อพิจารณาถึงระดับความคาดหวังโดยรวมมีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.42 ขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยวทั้ง 6 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.55) รองลงมาคือ กิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X}$ =4.52) แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}$ =4.46) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}$ =4.39) สิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X}$ =4.34) และที่พักแรม ($\bar{X}$ =4.28) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถึงระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.47 เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 6As โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า

แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.97$) อยู่ทุกระดับการรับรู้มาก รองลงมาคือ การบริการเสริมทางการท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.72$) สิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X}=3.40$) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.29$) ที่พักแรม ($\bar{X}=3.28$) และกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.19$) ตามลำดับ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ระดับความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) 2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 4) ที่พักแรม (Accommodation) 5) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) และ 6) การบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary services) และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเทคนิค Importance- Performance Analysis (IPA) โดยสามารถแสดงรายละเอียด ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคาดหวังและการรับรู้แหล่งท่องเที่ยว
โดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยรวม

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ระดับความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยรวม ทั้งนี้เมื่อนำค่าเฉลี่ยของระดับความคาดหวัง (ระดับความสำคัญ) และระดับการรับรู้ (ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงาน) ตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 6As มาวิเคราะห์ด้วยวิธี Importance-Performance Analysis (IPA) (Martilla, J. A., & James, J. C., 1977) โดยมีรายละเอียดที่แสดงใน 3 Quadrants ดังนี้

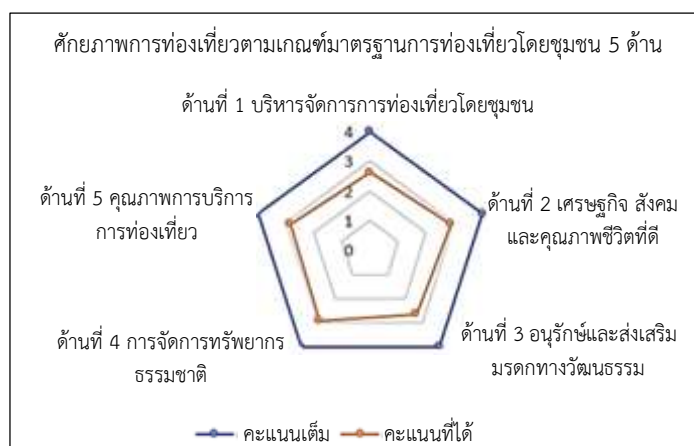
1. Quadrants A (Concentrate here) ผลการเปรียบเทียบระหว่างระดับความคาดหวังและระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 6As พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคาดหวังมากแต่มีระดับการรับรู้ต่ำ ได้แก่ ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.19 จึงถือว่าเป็นจุดอ่อนของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้างอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ที่ต้องให้ความสำคัญและหาวิธีการในการแก้ไขปรับปรุงในด้านการจัดกิจกรรม โดยเร่งด่วน

2. Quadrants B (Keep up good work) ผลการเปรียบเทียบระหว่างระดับความคาดหวังและระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 6As พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคาดหวังมากและมีระดับการรับรู้มากเช่นกัน ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.97$) และด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.72$) จึงถือว่าเป็นจุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ที่ควรให้ความสำคัญในการรักษาไว้ซึ่งคุณภาพให้อยู่ในระดับมากต่อไป

3. Quadrants C (Low priority) ผลการเปรียบเทียบระหว่างระดับความคาดหวังและระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 6As พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคาดหวังน้อยและมีระดับการรับรู้ต่ำ เช่นกัน ได้แก่ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.97$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X}=3.40$) และด้านที่พักแรม ($\bar{X}=3.28$) จึงถือว่าเป็นข้อสำคัญลำดับถัดมาที่ควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย พบว่าชุมชนมีการบริหารจัดการที่เป็นไปตามเกณฑ์ครบทุกเป้าประสงค์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาพรวมที่มีการดำเนินงานครบในทุกรายละเอียด ประเมิน คิดเป็นร้อยละ 69.7 โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับดีในทุกด้านโดยมีรายละเอียด ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 การแสดงผลประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยสามารถนำอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

ด้านแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่ชุมชนบ้านไผ่หูช้างล้วนมีเป้าหมายในการจัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิต ภูมิปัญญา วัฒนธรรมและประเพณี ของคนในชุมชนทั้งสิ้น ดังนั้นหากต้องการพัฒนาทางด้านพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบ้านไผ่หูช้าง ควรพัฒนาและปรับปรุงในส่วนในพื้นที่ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวให้มีการออกแบบหรือการก่อสร้างที่มีทัศนียภาพไปในทางเดียวกันและสื่อถึงความเป็นไทยทรงดำให้มากขึ้น ในรูปแบบที่คล้ายคลึงกับทรงของบ้านไทดำ ตลอดจนอาคารหรือสิ่งก่อสร้างที่ได้รับการสนับสนุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจะต้องสามารถใช้และสร้างประโยชน์ได้หลากหลายและเอื้อต่อแผนการท่องเที่ยวของกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มาจากการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจ ทั้งยังควรส่งเสริมด้านการสร้างการรับรู้คุณค่าความเป็นชุมชนไทยทรงดำให้กับนักท่องเที่ยวและกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ในทางเดียวกันควรส่งเสริมทางด้านการปลูกจิตสำนึกให้คนในชุมชนเกิดความหวงแหนความเป็นชาติพันธุ์ไทยทรงดำ โดยสร้างความร่วมมือกับคนในชุมชนให้ยังคงดำเนินตามวิถีดั้งเดิมของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Marin, A. & Wellman, B (2011) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ควรให้ความสำคัญในการสนับสนุนคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและในด้านภูมิปัญญาที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น เอกลักษณ์ เฉพาะถิ่นชุมชนบ้านไผ่หูช้าง นอกจากผ้าทอพื้นเมือง ยังมีอาหารและขนมที่เป็นเอกลักษณ์หาทานได้ยาก

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ทางด้านการเข้าถึงชุมชนบ้านไผ่หูช้างถือว่าสะดวกสบายต่อการเข้าถึงเนื่องจากชุมชนอยู่ติดกับถนนเส้นหลักสี่เลน พื้นถนนมาตรฐานลาดยางจากการสนับสนุนปรับปรุงจากทางภาครัฐ รวมถึงถนนที่ใช้สัญจรในหมู่บ้านก็ไม่ขรุขระและมีที่ระบายน้ำอย่างดีจึงไม่เกิดปัญหาน้ำท่วม แต่ถนนที่ใช้สัญจรในหมู่บ้านมีขนาดแคบและชุมชนมีการเปิดเส้นทางให้สามารถเข้าได้หลายทาง แต่อาจทำให้เกิดความสับสนต่อนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาเที่ยวชมยังแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนได้ เนื่องจากป้ายสื่อความหมายมีหลากหลายและไม่ชัดเจน จึงควรมีการปรับปรุงดูแลให้มีสภาพสมบูรณ์และชัดเจน รวมถึงยังขาดป้ายบอกเส้นทางทางการท่องเที่ยวจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง อีกทั้งยังควรพัฒนาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านไผ่หูช้างผ่านช่องทางออนไลน์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนวัฒน์ ตันติพิณชัยกุล, จินณพัช ปทุมพร และราณี อธิชัยกุล (2564) พบว่าช่องทางการสื่อสารของนักท่องเที่ยวมีความสำคัญควรให้การส่งเสริมการตลาดออนไลน์แหล่งท่องเที่ยวและควรพัฒนาในรูปแบบของเว็บไซต์เพื่อการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสามารถต่อยอดในส่วนของการทำระบบพาณิชย์เพื่อขายสินค้าชุมชนได้ ทั้งยังสามารถสอดแทรกแผนที่การเข้าถึงชุมชนลงในบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างการรับรู้อีกทางหนึ่ง

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ชุมชนบ้านไผ่หูช้างได้รับการจัดการการท่องเที่ยวจากความร่วมมือของกลุ่มพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนและภาครัฐ ได้ลงมติกันในการจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว โดยมีศูนย์กลางคือบริเวณวัดไผ่หูช้างซึ่งอยู่ติดกับถนนสายหลักง่ายต่อการเข้าถึงของนักท่องเที่ยว ตลอดจนมีบริการห้องน้ำสาธารณะ รถบริการในชุมชน จุดจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร ของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์ชุมชน ร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหาร จุดพักผ่อนสำหรับผู้สูงอายุและรถเข็นสำหรับผู้สูงอายุไว้บริการโดยจะต้องทำการติดต่อกับกลุ่มผู้ดูแล อย่างไรก็ตามควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ เช่น ป้ายข้อมูล จุดถ่ายภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิดและช่องทางการติดต่อเพื่อเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ทั้งยังควรเพิ่มการรักษาสิ่งแวดล้อมที่มาพร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

ด้านที่พักแรม ในชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีที่พักในหลากหลายรูปแบบ อาทิ โฮมสเตย์ รีสอร์ท และโรงแรม คนในชุมชนบ้านไผ่หูช้างมีส่วนร่วมในการบริการแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ด้วยการเปิดประสบการณ์การพักแรมด้วยบ้านพักโฮมสเตย์เท่านั้น ซึ่งในชุมชนนี้ยังมีบริการที่พักรีสอร์ท และโรงแรมในบริเวณใกล้เคียง แต่สะท้อนถึงความเป็นวิถีชุมชนน้อยมาก อีกทั้งบ้านพักโฮมสเตย์ของชุมชนมีจำนวนน้อย ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะได้และไม่สามารถสำรองห้องพักผ่านออนไลน์ได้ อีกทั้งยังขาดในด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้เป็นที่รู้จัก จึงควรเพิ่มในด้านการตลาดประชาสัมพันธ์และทำข้อตกลงกับโรงแรมที่พักอื่น ๆ ในชุมชนเพื่อสร้างผลประโยชน์ร่วมกัน

ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ในชุมชนบ้านไผ่หูช้าง มีหลากหลายกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่สอดแทรกประเพณีวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทยทรงดำให้ประจักษ์แก่นักท่องเที่ยว พูดภาษาถิ่น แต่งกายแบบไทยทรงดำ บ้านเรือนไทยทรงดำโบราณ ศูนย์ศิลปหัตถกรรม ศิลปะการแสดงในลานวัฒนธรรม พิธีเสนเรือน รวมถึงอาหารและขนมใช้ในการประกอบพิธีกรรมของคนไทยทรงดำในตลาดไทดำ อีกทั้งยังมีการเชื่อมโยงเครือข่ายในพื้นที่ชุมชนในการเปิดให้ชมสวนกล้วยไม้ โรงปลูกกล้วยไม้ สวนงาช้าง ฯลฯ ในช่วงแรกนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นอย่างมากแต่ด้วยอากาศที่ร้อนและการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมในพื้นที่ต่าง ๆ ในชุมชนไม่ทั่วถึง จึงทำให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จับจ่ายซื้อของในตลาดไทดำและชมการแสดงที่ลานกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้จึงควรให้การส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ ในการจัดแสดงแผนที่และข้อมูลในแต่ละกิจกรรมเพื่อเพิ่มการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวและเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถไปยังจุดที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจด้วยตนเองได้

ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว มุ่งเน้นการส่งเสริมการสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวถึงการบริการแก่นักท่องเที่ยว ในด้านนี้ถือเป็นจุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ควรให้ความสำคัญในการรักษาไว้ซึ่งคุณภาพต่อไป โดยให้คนในชุมชนสามารถให้บริการต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยอัธยาศัยไมตรี การส่งเสริมพัฒนาทักษะของผู้สื่อความหมาย วิทยากร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมให้กับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว จำเป็นต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพของการบริการให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว การคุ้มครองประโยชน์ การพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการ และยังคงคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการด้วย (แสงแข บุญศิริ, 2558) คำนิยมทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤตการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีความกังวลด้านความปลอดภัยด้านสุขภาวะทางกายในการเดินทางไปยังที่ต่าง ๆ และเครื่องมือที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมใช้มากคือ สื่อสังคมออนไลน์ ในการให้บริการเพื่อลดการสัมผัสระหว่างกัน (อรไท ครุฑเวช, โยชิตา แยมมา, ปภาวรินทร์ สีนะ, พิษณุดา จุละพันธ์, อธิรนาถ วจนะคมภีร์ และวรพจน์ ตรีสุข, 2564)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผลการศึกษา

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติ ดังนี้

1. การกำหนดแผนการปรับปรุงทางด้านกายภาพ ภูมิทัศน์ ที่ภาครัฐมีแผนการก่อสร้างเพิ่มเติมเพื่อการท่องเที่ยวควรเกิดจากความคิดเห็นร่วมจากกลุ่มพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนร่วมด้วย
2. ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวมากขึ้น จากการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบว่ามียังหลายกิจกรรมที่สามารถจัดทำได้ในชุมชนและไม่มีโปรแกรมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนมาก่อน
3. ควรสร้างโครงข่ายทางการท่องเที่ยวในชุมชนไทยทรงดำที่อยู่ต่างพื้นที่กัน เพื่อให้เกิดการพัฒนา ร่วมกัน โดยทำข้อตกลงกันในการสร้างประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่ให้ความแตกต่างและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
4. ส่งเสริมด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อดิจิทัล สื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงแอปพลิเคชันต่าง ๆ ให้มากขึ้น โดยเน้นการนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงชุมชนและข้อมูลการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษานี้มีข้อจำกัดในการเข้าศึกษาบริบทของพื้นที่ชุมชน การขอเข้าสัมภาษณ์ และการขอเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนบางส่วน เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาถึงองค์ประกอบความพึงพอใจในด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนเป็นหลัก เพื่อทำการส่งเสริมและสามารถปรับให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากขึ้นบนฐานความเป็นมาของชุมชน

1. ควรกำหนดกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวที่พักค้างแรมในพื้นที่ชุมชนบ้านไผ่หูช้าง
2. ควรศึกษาการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงชุมชนวิถีไทยทรงดำ
3. ควรศึกษาแนวทางการสร้างรูปแบบการส่งเสริมทางการประชาสัมพันธ์ด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ
4. ควรศึกษาการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าชุมชน และสามารถสร้างความเป็นเอกลักษณ์แก่ชุมชน และเพื่อให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

5. ควรศึกษาถึงปัจจัยความต้องการที่พักแรมของนักท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่จะสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการที่พักแรมของชุมชนมากขึ้น

6. ควรศึกษาความสำคัญและประสิทธิภาพของการดำเนินงานการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมุ่งเน้นศึกษาถึงแนวทางการดำเนินงาน การวางแผน การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์การส่งเสริมการทำงานร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). *การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่7). กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวเดือนมิถุนายนและครึ่งปีแรก 2562 : แนวโน้มและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. สืบค้นจาก <https://www.mots.go.th/>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2561). *Tourism Go Local ชุมชนเติบโตใหญ่ เมืองไทยเติบโต*. สืบค้นจาก <https://www.tatreviewmagazine.com/article/tourism-go-local/>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2562). *รายงานแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทย สรุปแผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำปี 2562*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวางแผน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สำนักงานใหญ่).
- ทิพวรรณ บัวอินทร์. (2561). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการรถโดยสาร ไม่ประจำทางเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ในจังหวัดภูเก็ต*. กรุงเทพฯ: คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). *บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
- ธนวัฒน์ ตันติพิณชัยกุล, จินณพัช ปทุมพร, และราณี อธิชัยกุล. (2564). กลยุทธ์การจัดการผู้มาเยือนสู่ความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว. *วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 11(2), 255-269.
- พรศิริ บินนาราวี. (2555). *การวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวัง การรับรู้ และการเปรียบเทียบความ คาดหวัง และการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในอำเภอปาย จังหวัด แม่ฮ่องสอน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตร). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.
- ภาณุมาศ เกตุแก้ว. (2561). *แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเรือสำราญ อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. กรุงเทพฯ: คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครปฐม.(2561). *กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยว: การประชุมกลไกขับเคลื่อนไทยนิยมยั่งยืน*. สืบค้นจาก <https://nakhonpathom.mots.go.th/>
- สุเมธ เมฆ และ แสงแข บุญศิริ. (2563). ความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อคุณภาพการบริการที่พักประเภทรีสอร์ทในเกาะล้าน จังหวัดชลบุรี. *วารสารสหวิทยาการ*, 17(2), 103-133.
- สุไรดา กาซอ. (2561). *แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวพื้นที่ตำบลทุ่งหว้า อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล*. กรุงเทพฯ: คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- โสภิตา ถาวร และสมทรง บุรุษพัฒน์. (2561). การใช้เกณฑ์ทางภาษาศาสตร์จัดกลุ่มย่อยภาษาไทยดำและ
ข้อสนับสนุนการอพยพย้ายถิ่นฐาน. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 37(2), 61-86.
- แสงแข บุญศิริ. (2558). แนวทางการพัฒนามาตรฐานการให้บริการและความปลอดภัยในศูนย์การค้าเพื่อ
การท่องเที่ยว. *International Thai Tourism Journal*, 11(2), 25-42.
- สุภาพร อรรถพิณ และนันทา ศรีธรรมศักดิ์ (2560). การวิเคราะห์ปัจจัยการท่องเที่ยวในบริบทของประชาคม
อาเซียน. *วารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี*, 1(1), 1-33.
- อรไท ครุฑเวโช, โยชิตา แยมมา, ปภาวรินทร์ สีนะ, พิษณุดา จุละพันธ์, อธิรณ วจนะคัมภีร์ และวรพจน์
ตรีสุข. (2564). การพัฒนาการท่องเที่ยวตามแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดบริการในมุมมอง
ของนักท่องเที่ยวเจนวายที่เดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ในสภาวะวิกฤตการแพร่ระบาดของ
COVID-19. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(41), 242-258.
- Buhalis, D. (2000). Marketing the Competitive Destination of the Future. *Tourism Management*,
21(1), 97-116.
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling Techniques* (3rd ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Dickman, s. (1996). *Tourism: An Introductory Text*. (2nd ed.). Australia: Hodder Education.
- Marin, A., & Wellman, B. (2011). *Social network analysis: An introduction. The SAGE handbook
of social network analysis*. London: SAGE Publications.
- Martilla, J.A. and James, J.C. (1977). Importance-Performance Analysis. *Journal of Marketing*,
41, 77-79.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L.L. (1988). SERVQUAL: A multiple-item scale for
measuring customer perceptions of service quality. *Journal of retailing*, 64, 12-40.
- Ruiz-Ballesteros, E. (2011). Social-ecological resilience and community-based tourism: An
approach from Agua Blanca, Ecuador. *Tourism Management*, 32(3), 655-666.
- Samovar, L. A., et al. (2016). *Communication between cultures*. USA: Cengage Learning.
- Sönmez, S. F. and A. R. Graefe. (1998). Influence of terrorism risk on foreign tourism decisions.
Annals of Tourism Research, 25(1), 112-144.
- Stone., L., & Stone, T. (2011). Community-based tourism enterprises: Challenges and prospects
for community participation; Khama Rhino Sanctuary Trust, Botswana. *Journal of
Sustainable Tourism*, 19(1), 97-114.
- Strydom, A. J., et al. (2018). Economic sustainability guidelines for a community-based
tourism project: The case of Thabo Mofutsanyane, free state province. *African
Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 7(5), 1-17.
- Zhitang Chen. (2017). *The expectations and Perceptions of Chinese Tourists in Mueang
Chiangmai Districts, Chiangmai Province* (Independent study). Chiang Mai: Ratjabhat
University.

